

Závazné stanovisko ke schválení lesních hospodářských plánů a k protokolárnímu předání lesních hospodářských osnov

Ustanovení § 4 odst. 3 zákona o ochraně přírody a krajiny (ZOPK) prošlo za dobu účinnosti zákona (tj. od 1. června 1992) podstatným vývojem. Původně mělo závazné stanovisko orgánu ochrany přírody potřebné ke schválení LHP pouze jedno jediné hledisko, a to ochranu systému ekologické stability. Tento úzký pohled se změnil již v roce 1995 v souvislosti s přijetím lesního zákona^[1]. Po poslední novelizaci tohoto ustanovení na konci roku 2009^[2] byla do zákona zahrnuta i povinnost hodnocení důsledků LHP a LHO pro evropsky významné lokality a ptačí oblasti. V současné době je závazné stanovisko orgánu ochrany přírody ke schválení LHP či k protokolárnímu předání LHO komplexním nástrojem k uplatnění všech zájmů ochrany přírody a krajiny při lesním hospodářském plánování. Jeho správné uplatnění v praxi není vůbec jednoduché.

Zpracování LHP/LHO, uplatnění zájmů ochrany přírody a předběžná informace

Lesní hospodářský plán je nástrojem vlastníka lesa, který zpravidla na dobu deseti let upravuje způsoby hospodaření v lesním hospodářském celku. Pořizuje ho vlastník na své náklady. Lesní hospodářské osnovy se zpracovávají pro lesy o výměře menší nežli 50 ha, pokud pro ně není zpracován LHP. Jejich zpracování zadává orgán státní správy lesů, a to s platností zpravidla na dobu deseti let. Osnova se zpracovává pro zařizovací obvod, což je ucelené území zahrnující lesy zpravidla v několika katastrálních územích v obvodu příslušného orgánu státní správy lesů (obecního úřadu obce s rozšířenou působností). Náklady na zpracování LHO nese stát.

Orgánem státní správy lesů, který schvaluje LHP, kromě území národních parků a jejich ochranných pásem, je krajský úřad. Aby mohl být lesní hospodářský plán schválen, musí být v souladu s lesním zákonem a s ostatními právními předpisy^[3], tedy zejména v souladu s právními předpisy z oblasti ochrany přírody a krajiny. O tom, zda je návrh LHP (LHO) v souladu s právními předpisy v oblasti ochrany přírody a krajiny, si ovšem orgán státní správy lesů nemůže sám učinit úsudek, nýbrž to musí v zákoně předepsaným způsobem odsouhlasit příslušný orgán ochrany přírody a krajiny. Aby měl pořizovatel, resp. zpracovatel LHP (LHO) možnost veřejné zájmy ochrany přírody a krajiny při hospodářské úpravě lesa respektovat, musí orgán ochrany přírody tyto veřejné zájmy včas uplatnit. Požadavky, které mají být zpracovány do LHP (LHO) uplatní orgán ochrany přírody nejpozději v termínu stanoveném orgánem státní správy lesů; v případě, že se koná základní šetření, uplatní je zpravidla v rámci tohoto základního šetření.

Orgán ochrany přírody tedy v předstihu připraví nezbytné odborné podklady, které mají být zpracovány do návrhu LHP (do LHO). Těmito podklady jsou zejména údaje o zvláště chráněných územích, zonace území národních parků a CHKO, plány péče o zvláště chráněná území, výčet EVL a ptačích oblastí s uvedením předmětů ochrany. Dále orgán ochrany přírody odkáže na územní systém ekologické stability schválený v územně plánovací dokumentaci, event. předloží plán ÚSES, který slouží jako územně analytický podklad. Ve všech těchto případech konkrétně upozorní na požadavky na hospodaření, které z této ochrany vyplývají, přičemž u EVL a ptačích oblastí též upozorní na souhrny doporučených opatření, pokud jsou pro území zpracovány. Dále orgán ochrany přírody konkrétně vymezení známé lokality s výskytem zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů s uvedením případných omezení při hospodaření s ohledem na ochranu stanoviště těchto druhů. Měl by výslovně uvést, zda jde o druhy ohrožené či silně a kriticky ohrožené, a to pro odlišný zákonný režim při běžném hospodaření^[4]. Upozorní také na ochranu přechodně chráněných ploch a památných stromů, pokud se v lesním hospodářském celku (v zařizovacím obvodu) nacházejí. Dále by měl uvést požadavky vyplývající z regulace záměrného rozšiřování geograficky nepůvodních druhů rostlin. Pro území národních parků, CHKO, národních přírodních rezervací a přírodních rezervací upozorní na zákonný zákaz záměrného rozšiřování geograficky nepůvodních druhů rostlin, na ostatním území uvede požadavky na ochranu před rozšiřováním nepůvodních druhů, jak vyplývají

z ochrany jiných chráněných částí přírody.

Všechny tyto požadavky na zpracování LHP (LHO) orgán ochrany přírody odůvodní a doloží potřebnými podklady. Současně vždy uvede, o která konkrétní ustanovení právních předpisů tyto požadavky opírá, tedy zejména uvede konkrétní ustanovení ZOPK, ale i nařízení vlády, kterým byla vyhlášena ptačí oblast, nařízení vlády, kterým byl vydán národní seznam EVL^[5], případně i ustanovení prováděcích předpisů. Je samozřejmé, že orgán ochrany přírody ve svých požadavcích postupuje tak, aby byl stav lesních ekosystémů zlepšován, ovšem toto zlepšení přírodního prostředí nelze provést ukládáním povinnosti vlastníku lesa nad rámec lesního zákona a nad rámec ZOPK, resp. orgán ochrany přírody nemůže trvat na tom, aby takové činnosti nad rámec zákona byly do LHP zapracovány. Takto lze případně postupovat jen v dohodě s vlastníkem lesa^[6].

Zákon dále výslovně upravuje povinnost orgánu ochrany přírody poskytnout vlastníkovu na jeho žádost předběžnou informaci^[7] o podmínkách vydání souhlasného závazného stanoviska. Předběžná informace se poskytuje zpravidla ke dni základního šetření, případně do 60 dnů od obdržení žádosti. Předběžná informace poskytovaná orgánem ochrany přírody není totožná s poskytováním podkladů a s uplatněním požadavků na zpracování LHP, i když zpravidla bude orgán ochrany přírody obě věci vyřizovat současně.

Závazné stanovisko ke schválení LHP

Závazné stanovisko ke schválení LHP vydává orgán ochrany přírody (krajský úřad, správa národního parku či Agentura ochrany přírody a krajiny) na žádost orgánu státní správy lesů; tím je krajský úřad a pro lesy na území národních parků a jejich ochranných pásem ministerstvo životního prostředí^[8]. Pro vydání závazného stanoviska zákon stanoví lhůtu 60 dní, kterou musí orgán ochrany přírody a krajiny nezbytně dodržet, neboť ke stanoviskům uplatněným po lhůtě se nepřihlíží.

Závazné stanovisko ke schválení LHP se vydává ve formě závazného stanoviska podle § 149 správního řádu. V obecné rovině je třeba konstatovat, že ZOPK pojem „závazné stanovisko“ používá v jiném smyslu nežli § 149 správního řádu (tedy nemíní tím formu výsledného správního aktu), nicméně v případě vydání závazného stanoviska ke schválení LHP nelze jinou formu souhlasu či nesouhlasu s návrhem LHP nežli závazné stanovisko podle § 149 správního řádu dovodit^[9]. Čas od času se setkáváme s námitkami, že na řízení o schvalování LHP se podle lesního zákona nevztahují předpisy o správním řízení^[10] a že pro vydání závazného stanoviska orgánu ochrany přírody ke schválení LHP nelze aplikovat postup podle § 149 správního řádu. Ochrana vlastníka lesa před případnými požadavky orgánu ochrany přírody, které by vybočovaly nad rámec právních předpisů o ochraně přírody a krajiny, je však i takto zajištěna, neboť ve správním řízení o námitkách podaných vlastníkem lesa proti neschválení LHP lze plně uplatnit postup podle § 149 odst. 4 správního řádu.

Pokud se týká obsahu závazného stanoviska orgánu ochrany přírody ke schválení LHP, musí z něho vyplývat jednoznačně, zda orgán ochrany přírody s konkrétně navrženým plánem souhlasí či nesouhlasí. Nelze vydat takové závazné stanovisko, které by udělený souhlas podmiňovalo splněním nějakých podmínek. Schvalující orgán státní správy lesů totiž může navržený plán pouze buď schválit nebo neschválit.

Orgán ochrany přírody své závazné stanovisko dostatečně podrobně odůvodní. Odůvodnění lze rozdělit do dvou podstatných částí. Orgán ochrany přírody nejprve provede hodnocení důsledků předloženého LHP pro evropsky významné lokality a ptačí oblasti. Pro vydání závazného stanoviska ke schválení LHP platí, že kladné stanovisko může orgán ochrany přírody udělit pouze v případě, že bude vyloučeno závažné nebo nevratné poškození přírodních stanovišť a biotopů druhů, k jejichž ochraně je EVL či ptačí oblast určena, ani nedojde k soustavnému nebo dlouhodobému významnému vyrušování druhů. Pro vydávání závazného stanoviska ke schválení LHP tedy v plném rozsahu platí ustanovení § 45g a § 45h odst. 1 ZOPK; odlišný je pouze proces hodnocení vlivů plánu na EVL a PO. Při tomto hodnocení se nepostupuje podle zákona o hodnocení vlivů na životním prostředí^[11] a podle § 45i ZOPK. Hodnocení je prováděno v rámci vydávání závazného stanoviska, a to ve vztahu ke všem předmětům ochrany EVL a PO. Způsob posouzení vlivu na předměty ochrany musí být v odůvodnění závazného stanoviska popsán. Z § 45h odst. 1 ZOPK vyplývá, že orgán ochrany přírody současně provádí i hodnocení vlivu návrhu LHP na celistvost EVL a PO^[12]. Pokud by navržený LHP měl významný negativní vliv na příznivý stav kteréhokoli z předmětů ochrany, event. na celistvost EVL či

PO, nesmí orgán ochrany přírody vydat k LHP souhlasné závazné stanovisko. V případě, že se na řešeném území žádné EVL či ptačí oblasti nenalézají, musí orgán ochrany přírody tuto skutečnost v závazném stanovisku uvést^[13].

Ve druhé části odůvodnění orgán ochrany přírody posoudí, zda navrhovaným LHP nedojde k porušení povinností vyplývajících z právních předpisů na úseku ochrany přírody a krajiny. V této části vyhodnotí, zda byly zapracovány uplatněné požadavky ochrany přírody a zda jsou respektovány limity vyplývající z ochrany jednotlivých chráněných částí přírody. Souhlasné závazné stanovisko lze vydat pouze tehdy, pokud návrh není v rozporu s požadavky vyplývajícími z jednotlivých ustanovení ZOPK. Vydáním souhlasného závazného stanoviska orgán ochrany přírody orgánu státní správy lesů deklaruje, že návrh LHP není v rozporu s právními předpisy na úseku ochrany přírody a krajiny. Pokud by orgán ochrany přírody shledal rozpor s některými ustanoveními zákona, tak nemůže s návrhem LHP souhlasit. V odůvodnění závazného stanoviska dostatečně podrobně nesouhlas zdůvodní jak po věcné tak po právní stránce.

Závazné stanovisko k předání LHO

Lesní hospodářské osnovy orgán státní správy lesů (obecní úřad obce s rozšířenou působností) neschvaluje, pouze LHO od zpracovatele přejímá. Následně jsou vlastníci lesa vyrozuměni o zpracování LHO veřejnou vyhláškou a mohou je protokolárně převzít. Orgán ochrany přírody vydává závazné stanovisko k LHO na základě žádosti orgánu státní správy lesů, a to ve lhůtě 60 dnů od doručení žádosti. Pokud se týká formy tohoto aktu, nelze dovodit jinak, nežli vydání ve formě vyjádření podle části čtvrté správního řádu. Toto vyjádření je ovšem pro orgán státní správy lesů závazné. Pokud by orgán ochrany přírody v tomto stanovisku vyslovil nesouhlas se zpracovanými LHO, pak orgán státní správy lesů nemůže osnovy protokolárně vlastníkům předat, resp. nemůže ani vlastníky lesa vyrozumět veřejnou vyhláškou o jejich zpracování.

Pokud se týká obsahu závazného stanoviska k LHO, platí pro něj vše, co je uvedeno výše o obsahu závazného stanoviska k LHP.

Závazné stanovisko ke schválení LHP (k předání LHO) a jiná rozhodnutí podle ZOPK

Závazné stanovisko ke schválení LHP (převzetí LHO) nahrazuje povolení orgánu ochrany přírody k záměrnému rozšiřování geograficky nepůvodních druhů rostlin. Opatřit si závazné stanovisko k LHP (LHO) je povinností orgánu státní správy lesů; někteří vlastníci se chybně domnívají, že je ještě současně třeba si opatřit povolení orgánu ochrany přírody k záměrnému rozšiřování geograficky nepůvodních druhů podle § 5 odst. 4 ZOPK. Totéž však neplatí ohledně případného zalesňování kříženci, kde by bylo vydání povolení orgánem ochrany přírody podle § 5 odst. 5 ZOPK nezbytné. U zvláště chráněných území (NP, CHKO, NPR a PR) je záměrné rozšiřování geograficky nepůvodních druhů rostlin výslovně zákonem zakázáno. Tento zákaz nelze anulovat vydáním souhlasného závazného stanoviska ke schválení LHP (předání LHO). Orgán ochrany přírody by neměl souhlasné závazné stanovisko vydat, pokud není ze zákonného zákazu záměrného rozšiřování geograficky nepůvodních dřevin povolena výjimka podle § 43 ZOPK. Na nutnost této výjimky by měl být vlastník lesa upozorněn již v předběžné informaci (pokud je poskytována) či při uplatnění požadavků. V praxi jsme svědky toho, že bývá postup orgánů ochrany přírody odlišný a povolení výjimky ze zákonného zákazu je vyžadováno nikoli před vydáním závazného stanoviska k LHP (LHO), nýbrž až před vlastní výsadbou geograficky nepůvodních druhů.

Závazné stanovisko, kterým byl udělen souhlas ke schválení LHP (předání LHO) nenahrazuje do budoucna případná potřebná rozhodnutí orgánu ochrany přírody, zejména pokud se týká zvláštní územní či druhové ochrany. Jde zejména o případy povolení výjimky ze zákazů daných v základních ochranných podmínkách zvláště chráněných území podle § 43, povolení výjimky ze zákazů u zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů podle § 56, povolení odchylného postupu při obecné ochraně ptáků podle § 5b a souhlas k činnostem vázaným na předchozí souhlas v bližších ochranných podmínkách zvláště chráněných území podle § 44 odst. 3 či souhlas k činnostem v ochranném pásmu zvláště chráněných území podle § 37 ZOPK.

Právní předpisy: (v platném a účinném znění)

Zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

Zákon č. 289/1995 Sb. o lesích

Vyhl. Č. 84/1996 Sb. o lesním hospodářském plánování

Použitá literatura:

MIKO, Ladislav; BOROVIČKOVÁ, Hana. (ed.): Zákon o ochraně přírody a krajiny. Komentář. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2007. 607 s. ISBN 978-80-7179-585-8.

Metodické listy č. 15.2 (duben/2015) Závazné stanovisko AOPK ČR ke schválení LHP a protokolárnímu předání LHO - interní materiál AOPK ČR

Autor: Mgr. Svatava Havelková

---

[1] Zákon č. 289/1995 Sb. o lesích a změně a doplnění některých zákonů (dále jen lesní zákon).

[2] Zákon č. 349/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 114/1992 Sb. s účinností od 1. 12. 2009.

[3] Ust. § 27 odst. 1 lesního zákona.

[4] § 49 odst. 2 písm. a) a § 50 odst. 3 ZOPK

[5] Nařízení vlády č. 318/2013 Sb. o stanovení národního seznamu evropsky významných lokalit

[6] Jde např. o známý případ uplatnění požadavku na odstranění nepůvodní kleče v 1. zóně CHKO Jeseníky - viz rozsudek NSS č. j. 3 As 48/2008 ze dne 12. srpna 2009

[7] Povinnost orgánu ochrany přírody poskytovat předběžné informace vyplývá z § 90 odst. 17 ZOPK. Obecně je institut předběžné informace upraven v § 139 správního řádu.

[8] Pro přehlednost textu nejsou zmiňovány vojenské lesy. Orgánem státní správy lesů je zde Vojenský lesní úřad. Orgánem ochrany přírody ve vojenských újezdech je újezdní úřad; na pozemcích, které tvoří součást objektů důležitých pro obranu státu mimo vojenské újezdy je orgánem ochrany přírody ministerstvo životního prostředí

[9] K jinému závěru dospěl NSS v rozsudku č. j. 3 As 48/2008 ze dne 12. srpna 2009. Ke dni 1. 12. 2009 však nabyla účinnosti novelizace § 4 ZOPK provedená zákonem č. 349/2009 Sb., která stanovila, že o závazné stanovisko ke schválení LHP žádá orgán ochrany přírody orgán státní správy lesů. Jde tedy jednoznačně o postup podle § 136 správního řádu.

[10] Ust. § 27 odst. 5 lesního zákona.

[11] Zákon č. 100/2001 Sb. o posuzování vlivů na životním prostředí v platném znění

[12] Pojem „celistvost“ nelze redukovat pouze na propojenost území, nýbrž jde o biologickou

integritu – viz definici v § 3 odst. 1 písm. u) ZOPK.

[13] Pro hodnocení může orgán ochrany přírody využít tyto odborné podklady:

Pravidla hospodaření pro typy lesních přírodních stanovišť v EVL soustavy Natura 2000, Planeta 9/2006, dostupné na www.mzp.cz

Metodika hodnocení významnosti vlivů při posuzování podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., Věstník MŽP č. 11/2007, dostupné na www.mzp.cz

Chvojková, E.; Volf, O. a kol. Příručka k hodnocení významnosti vlivů na předměty ochrany lokalit soustavy Natura 2000, MŽP 2011, ISBN 978-80-7212-568-5, dostupné na www.mzp.cz

URL zdroje: <http://forumochranyprirody.cz/zavazne-stanovisko-ke-schvaleni-lesnich-hospodarskych-planu-k-protokolarnimu-predani-lesnich-hospoda>